

Особливості обліку і оподаткування палива, переданого на потреби ЗСУ

Терянік Діана,

здобувач вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** наведено нормативні аспекти та особливості обліку і оподаткування палива, що передається на потреби державних органів, у період дії режиму воєнного стану*

***Ключові слова:** паливо, передача, облік, оподаткування, контроль*

Час диктує для управлінців та бухгалтерів нові вимоги щодо обліку і оподаткування палива, як одного з основних запасів будь-якого підприємства. Зокрема, ці вимоги стосуються палива, яке передане на потреби ЗСУ. Зазначене питання розглядається з боку податківців-практиків, обговорюється бухгалтерами-практиками та потребує теоретичних досліджень для уникнення штрафних санкцій та внутрішнього контролю.

Так, аграрні підприємства, які мають ліцензію на зберігання палива з метою використання його для господарських потреб, за реалізацію такого палива отримують адміністративне покарання – штрафну санкцію. Для торгівлі паливом підприємства мають отримати дещо іншу ліцензію.

За результатами нашого дослідження аграрні підприємства мають випадки передачі палива на потреби ЗСУ. Маємо на меті дослідити, як саме трактується така операція з боку оподаткування. Так, за положеннями Податкового кодексу України на період дії правового режиму воєнного стану в Україні певні операції з паливом не вважаються реалізацією для цілей оподаткування акцизним податком [1]. Це:

- примусове відчуження або вилучання палива для потреб держави, за умови, що у майбутньому підприємство (його керівник або уповноважена особа) не здійснить заходів щодо отримання компенсації за примусово відчужене або вилучене паливо [2];

- передача палива, зокрема, ЗСУ та добровольчим формуванням територіальних громад, Нацгвардії, СБУ, Службі зовнішньої розвідки, Державній прикордонній службі, МВС, Управлінню держохорони, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам тощо без попереднього або наступного відшкодування їх вартості;

- передача палива як гуманітарної допомоги.

Отже, в разі безоплатного передання палива на потреби ЗСУ чи окремої військової частини наслідків з акцизного податку не виникатиме. Також, оскільки передача палива ЗСУ не є реалізацією для цілей оподаткування, то

така передача не буде порушенням ліцензійних умов, передбачених ліцензією на право зберігання палива для потреб власного споживання. Також така операція не є операцією постачання для цілей оподаткування ПДВ, в той час, коли звичайна господарська операція з безоплатної передачі активів є операцією постачання та об'єктом обкладення ПДВ.

Водночас, необхідно відрізнити такі операції від операцій, які оподатковуються за нульовою ставкою ПДВ (заправка та дозаправка транспортних засобів армії та інших організацій, що фінансуються з державного бюджету).

Зауважимо, що передача палива, як і будь-яка інша господарська операція має бути відображена у первинних документах – акти приймання-передачі, видаткові накладні, товарно-транспортні накладні тощо. Зазначені первинні документи мають містити всі обов'язкові реквізити первинного документа, зокрема посади, прізвища, підписи осіб, які проводили операцію, та одиниця виміру – не лише в натуральних, а й у вартісних величинах, тобто у гривнях з копійками. Доцільно мати до таких операцій такі підтверджувальні документи як лист-клопотання та внутрішній наказ.

За умови, якщо підприємство є платником податку на прибуток, у таких підприємств операції у податковому обліку відображаються аналогічно бухгалтерського обліку. Вартість такого палива відноситься до інших операційних витрат.

Отже, за умови належного документального оформлення операцій з безкоштовної передачі палива на потреби ЗСУ не виникатимуть обов'язки: по розрахункам з ПДВ; з отримання ліцензії на право здійснення оптової або роздрібної торгівлі паливом; з реєстрації платниками акцизного податку та реєстрації акцизних складів; з врахування обсягів палива, безоплатно переданого на зазначені потреби, при обрахунку обсягів, які суб'єкти господарювання мають право отримати протягом року на зберігання з метою використання виключно для потреб власного споживання.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: закон України від 17 травня 2012 року № 4765-VI; станом на 22 травня 2024 року; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text>

Abstract: *normative aspects and features of accounting and taxation of fuel transferred for the needs of state bodies during the martial law regime are presented.*

Key words: *fuel, transfer, accounting, taxation, control*

Науковий керівник: Чебан Ю.Ю.,
канд. екон. наук, доцент, доцент,
кафедри обліку і оподаткування